

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok vis- Előfizetések és hirdetések a
 zoadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A király manifesztuma a nemzethez az ukrán békéről.

Budapest, február 13. (Saját tudósítónktól.) A hivatalos lap holnapi száma a következő királyi manifesztumot közli:

A nemzethez!

Hála a Mindenható kegyes segélyének, békét kötöttünk Ukrániával. Győzelmes fegyvereink lan-
 kadatlan kitartásával folytatott őszinte békepolitikánk megérlelte a létfenntartásért vívott védekező harcunk
 első gyümölcsét. A súlyos megpróbáltatásoknak alávetett nemzettel együtt bizom abban, hogy az első ör-
 vendetes békekötés után mihamarabb az általános béke köszönti a szenvedő emberiséget.

Az ukrániával kötött béke hatása alatt rokonszenvvvel tekintünk eme törekvő ifju nép felé, amely-
 nek szívében ellenségeink között először ébredt fel a felebaráti szeretet érzése, amely számos csatában ta-
 nusított hősiességét betetőzve bátorságot érzett arra is, hogy jobbik meggyőződését tettekkel is bebizo-
 nyítsa. Mint első vált ki ellenségeink táborából, hogy a most már közös nagy cél mielőbbi elérése érdeké-
 ben erőnkkel egyesítse.

Ha már az első pillanattól kezdve, amikor fenkölt elődeim trónjára léptem, abban a sziklaszi-
 lárd elhatározásban, hogy a becsületes béke kivívásáig végigküzdjük a reánk kényszerített harcot, egynek
 éreztem magamat a nemzettel, még inkább egynek érzem magamat vele abban az órában, mikor a cél el-
 érése felé az első lépés megtörtént.

Csodálattal és szeretetteljes elismeréssel viseltetve hős csapataim iránt, melyek majdnem em-
 berfeletti kitartást és páratlan áldozatkészséget tanusítanak, ugyszintén azok iránt is, akik odahaza naprol-
 napra nem kisebb áldozatot hoznak, teljes bizalommal tekintek a boldogabb jövőre.

A Mindenható áldjon meg bennünket erővel és kitartással, hogy nem csak a magunk és hű
 szövetségeseink, hanem az egész emberiség számára is kivívjuk a végleges békét.

1918. évi február hó 12.

KÁROLY s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Anglia és Belgium semlegessége.

Tudnivaló dolog, hogy Anglia Bel-
 gium semlegességének német részről
 történt megsértésével indokolta meg
 hadüzenetét. Később ugyan egy őrizet-
 len pillanatban ugyancsak angol állam-
 férfi száján szaladt ki, hogy ők bizony
 Belgium semlegességének megsértése
 nélkül is megüzenték volna a hábo-
 rut Németországnak, mindamellett an-
 gol politikusok manapság is e sem-
 legesség megsértését hányják szemére
 Németországnak, mint hallatlan barbár
 jogsértést, amely lángbaborította a vi-
 lágot. Belgium levéltáraiban talált hiva-
 talos iratokból ugyan eléggé kitűnt,
 hogy Anglia és Franciaország előbb
 sértették meg a belga semlegességet,
 mint Németország, s mikor Szaloniki-
 ban szárazföldre léptek, a görög tiltá-
 kozás nem okozott nekik semmi lelki-
 ismereti aggályt: node mindegy, az
 angol államférfiak parlamenti beszé-
 deikben ma is Belgium semlegességé-
 nek megsértése a főérv, ha Német-

ország törvénytíró barbárságát kell
 bizonyítani.

Hogy azonban mindez képmutató
 szemforgatás, farkas és bárány mesé-
 jének újabb illusztrációja: fényesen ki-
 világlik a *Morning Post* december
 29-iki számában található kis cikkek-
 kéből, melynek címe: „*England and
 Germany in 1864.*” Az egész cikk
 tulajdonképpen H. N. Sullivan levele a
Morning Post szerkesztőjéhez. Hangzik
 ilyen formán: „Nemrég több rendbeli
 hivatkozás történt kormányunknak ma-
 gatartására 1864-ben, midőn Porosz-
 ország Dániát megtámadta: a „*Nine-
 teenth Century and after*” egy cik-
 kében, Mariottól; a másik a „*Life of
 Lord Redasdale*”-ban és legújabban
 az ön újságjának hasábjain. Valamennyi
 elítéli akkori kormányunkat tétlensé-
 géért. Minthogy én jól tudom a dolgok
 akkori állását, remélem, hogy helyet
 ad véleményemnek. Franciaország, Bel-
 gium és Nagy-Britannia együttes vé-

delmet ígértek Dániának. Mikor Po-
 rozország megtámadta Dániát Lord
 Palmerston kérdést intézett Francia-
 országhoz és Belgiumhoz, hogy állják-e
 ígéretüket? Mindkettő visszautasítólag
 válaszolt. Ekkor Palmerston Francia-
 országot kérdezte meg, hajlandó-e Bel-
 gium nélkül szövetkezni velünk Porosz-
 ország ellen. Viszautasítva Belgiumhoz
 fordult ugyanazon kérdéssel, mert a
 mi kormányunk kész volt a cselek-
 vésre, ha csak egy katonai hatalmas-
 ság segített volna is. De Belgium is
 elutasította az ajánlatot. Ekkor Lord
 Palmerston óhajtván tudni, képesek
 volnánk-e mi csupán flottánkkal hat-
 hatós segítséget nyújtani Dániának,
 tekintettel arra, hogy atyám, néhai
 James Sulvian admirális volt az első
 tekintély e téren 1854-56-ban a Ke-
 leti-Tengeren szerzett tapasztalatai ré-
 vén; elhívatta őt Londonba, s előadva
 a helyzetet, megkérdezte tőle, mit te-
 hetnénk mi hajóhadunkkal. Atyám azt
 válaszolta, hogy leszámítva egy vagy
 két balti porosz kikötő bombázását és
 a porosz tengeri kereskedelem meg-

bénítását, alig mehetnénk valamire flottánkkal hadsereg nélkül (little could be done by our Fleet without an Army) s hogy tél közeledtével vissza kellene vonni flottánkat a Keleti Tengerről, különben oda fagy és elfoghatják. Így aztán Palmerston bár keletlenül, mégis csak tartózkodott a közbelépéstől. Ezt hallottam én atyámtól. Ha akkor Franciaország és Belgium megtartják szavukat, talán nem lett volna nagy háború se 1870-ben, se 1914-ben. Tisztelettel H. N. Sulvian. Droxford, december 27."

Szinte komikus az a naiv gyanulanság, mellyel a végletekig háborus párti Morning Post leközi ezt a levelet, s ezzel maga szolgáltatja bizonyosságát annak, hogy Angliának már fél-századdal ezelőtt, 1864-ben csak addig volt szent Belgium semlegessége, amíg az ő önző érdeke nem kívánta annak megsértését. Egyszóval ő már 1864-ben belerántotta volna a háboruba Németország, illetőleg Poroszország ellen Belgiumot s ha nem lett háború, az csak Belgium és Franciaország vonatkozásán mult. 1864-ben nem okozott Belgium nemzetközileg megállapított és biztosított semlegessége Angliának skrupulust: kész volt háboruba ugratni a kis országot, mert már akkor félt Poroszország hatalmától. Németország ennyit nem kívánt 1914 augusztusában Belgiumtól, csak annyit, hogy eressze át hadseregét saját területén, mégis Németország az, angol vélemény szerint, amely semmiféle szerződést, ígéretet nem respektál, amely minden jögon keresztülgázol. Mundus vult decipi ergo decipiat.

A háború kezdetén jelent meg egy német könyv: Die Gemeinheiten Englands in der Weltgeschichte. Nem mérsekelt, nem finom cím, de milyen hangon beszélnek Angliában miniszterek államférfiak, tudósok, művészek Németországról!

Némethy Gyula dr.

A választójogi bizottság ülése.

Vázsonyi védi a javaslatot.

Budapest, február 13. (Saját tudósítónktól.) A választójogi bizottság mai ülésén Balog Jenő volt igazságügyminiszter szólalt fel elsőnek. Hangoztatta, hogy ki kell zárni a választók közül azokat, akik nem tanúsítottak kötelességszerűséget a magyar állam iránt. A választójogot a hadiözegeknek sem adja meg.

Balog után Vázsonyi szólalt fel reflektálva Balogh kijelentésére. Nem felel meg a valóságnak az, hogy a választójogi javaslatba a választójogi blokk álláspontját vitte volna bele, ellenkezőleg: az Esterházy kormány álláspontját az vitte be a blokkba, amely azt a magáévá tette. Ezért a javaslatra és a kormányra nézve teljesen közömbös, hogy mit foglalt a választójog. Csodálkozunk azon, hogy Balog olyan rendelkezéseket is kifogásol, melyeket az 1913 évi

törvényből vettek át, amelynek kiépítésében Balog is részt vett.

Nem tehető fel ő róla, hogy a posztó-csalóknak is választójogot adna. Szívesen lát erre nézve minden módosító indítványt, hogy selejtes elemek ne kerüljenek be a parlamentbe. Csodálja azt is, hogy Balogh kifogásolja, hogy a katonai bíróságok ítéletei alapján a jövőben egyesek megfosztassanak a választói jogtól. Ha a javaslat nem így rendelkezne, akkor azok kerülnének be a parlamentbe, akiket Erdélyben és a Délvidéken hűtlenség miatt a katonai bíróságoknak el kellett ítélniök. Ez nem lehet a Balogh intenciója.

Bizony Ákos üdvözlöi a javaslatot, a Károly-keresztesek korhatárától nem fél. Pártolja a nők választói jogát, a hadiözegeket kifogásolja.

Szünet után Kostyál Miklós szólal fel. Az ipari munkásoknak csak oly keretekben való a választójog, amint azt Tisza a mun-

kapárral egyetértőleg már többször követelte. Hibáztatja, hogy a kormány a választójogi problémát a maga egészében napirendre tűzte, mivel a nemzetnek a közhangulatába nyugtalanságot visz be. Azt nem tekinti demokráciának, amit a nemzetiségek és a radikálisok apostolai a javaslatban mohó örömmel üdvözölnek. Szerinte a javaslat a nemzet nagy érdekeit veszélyezteti. Követeli a szakmunkások választójogának biztosítását és magasabb értelmi kvalifikáció megállapítását és választói joggal kapcsolatosan a közigazgatás államosítását.

Wekerle emelkedett utána szólásra. Kijelentette, hogy a kormányt semmiféle meg-egyeződés nem köti, csak a programja. Téves felfogás, ha közte és Apponyi között ellentét van. A kormány valamennyi tagjának álláspontja egyező a javaslatra nézve.

Schuller Rezső százsz képviselő a százszok érdekében szólalt fel.

Az ülés 2 óra előtt véget ért.

Közeledik a román béke.

Budapest, február 13. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: Párisból érkezett jelentések szerint a román kormány azon van, hogy a központi hatalmak kormányaival érintkezésbe jusson a béketárgyalások céljából. Bratianu bukása nagyban hozzájárult ezen fordulat létrejöttéhez. A Bratianu utóda valószínűleg Carp Péter lesz.

Budapest, február 13. (Saját tudósítónktól.) A Wiener Allgemeine Zeitung közlése szerint a Bécsbe érkezett jelentések arról adnak hírt, hogy a békekötés a román fronton legközelebb ténnyé válik.

Aláírták az Ukrán különszerződést.

Budapest, február 13. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti Breszt-Litovszkából február 12-én:

A Magyarország és Ausztria és az ukrán népköztársaság között létrejött általános békeszerződés alapján különböző jogi ügyekről megkötött külön szerződést ma délben a mindkét részről kijelölt meghatalmazottak aláírták.

Lloyd George válasza békenyilatkozatainkra.

Budapest, február 13. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Lloyd George az alsóházban a következőket fejtette ki részletesen válaszolva Czernin és Hertling beszédeire.

Tökéletesen igaz, — ugymond — hogy nagy a különbség a Hertling és a Czernin beszéde között. Vajha ugyanazt mondhatnók tartalmukról is. Hangjukban, formájukban rendkívül udvariasak és jóindulatuak voltak, való tartalmuk azonban, ami a központiak követelését illeti kemény volt mint az acél. A beszéd Mezopotámiát, Palesztinát, Arábiát is fokra helyezi.

Vissza kell adni Törökországnak az őt

megillető tartományokat ugyanolyan feltételek mellett, amilyenek mellett Németország Belgiumot hajlandó visszaadni.

Egyetlen kérdés sincs, amelyre Czernin békefeltételnek tekinthető feltételt közölt volna. Hertling kancellár azt kívánja, hogy Anglia szüntesse meg az egész világon a szénállomásait. Ilyen követeléseket első ízben támasztottak a németek. Nincs értelme a békéért való kiáltozásoknak akkor, amikor nem lehet a békét megteremteni sem Belgiumra, sem Lengyelországra, sem a szövetségesekre nézve. Minden erőnkkel kell küzdenünk, hogy az ellenség támadásaival szemben védekezhessünk.

Lengyel kormányválság.

Varsóból jelentik: Kuherzeszky, Lengyelország első kormányelnöke lemondott. A régenségi tanács Stechi közoktatásügyi minisztert bizta meg az új kormány megalakításával.

A román ujoncok behívását visszavonták.

Luganóból jelentik: Jassyból táviratozzák: A február 15-re kiírt behívásokat visszavonták. Avarenszku tábornok a miniszterelnökségen kívül a főparancsnokságot is átvette.

A triálizmus körül.

Felhivatalos vélemény Ausztriában.

II.

Szólni akarnék az osztrák írók és politikusok álláspontjához is. Az előbbi cikkben ismertetett triász magyarázat nem is olyan légből kapott dolog ausztriai nézőpontból, mert hiszen olyan hivatalos kiadványokkal is találkozunk, amelyek *palam et publice* ki mondják a triálizmus létjogoságát.

Éltekintek mostan az ausztriai centrális-táktól, kik még most is a *Gesammtsmonarchie* összbírodalmi eszméjével árasztják el a külföldet. Ezek előtt Bosznia-Hercegovina egy Reichsland, bírodalmi tartomány, olyanféle, mint pl. *Elzász-Lotharingia* a nagy német bírodalomban. De szólnom kell a hivatalos Ausztria egyik jogi írójáról, dr. Geller Leó udvari és bírósági ügyvédéről, aki egyik bosnyák jogi munkájához „államjogi” bevezetést írt. Ebben közre adja a tartományok alkotmányjogi és politikai alaptörvények gyűjteményét s az előszóban erősen politizál és közjogászokodik. A mű a cs. és kir. udvari könyvkereskedés kiadványa (Wien — 1910.) tehát bárki által megszerezhető.

Dr. Geller igen sok helyen elősmeri a kettős monarchiát (szép tőle!), t. i. a két államból álló monarchia paritásos jogviszonyát. Mindenütt hangoztatja az ausztriai császár s a két államnak (*Doppelmonarchie*) külön-külön alkotmányos államiságát. Idáig rendben volnánk; azonban fejtegetései végén belekeveri Bosznia-Hercegovina közjogi helyzetét és a triálizmus lehetőségére figyelmeztető elveket pendít meg.

Azt mondja: „mindezek után Bosznia-Hercegovina úgy jelenik meg, mint saját állam, mely Ausztriával és Magyarországgal reál unió formájában van összekapcsolva mindazon ügyek terén, amelyek pragmatikailag közösek, avagy szerződésileg az Unió lényegébe vannak felvéve (közös védelem, pénzügy, illetve vám stb.)

Jó, hogy ezt maga Geller Leó is csupán átmeneti állapotnak tartja; de igen különös és gondolkodásba ejtő az a bizonygatása, hogy Bosznia-Hercegovina *valóságos állam*, amely a cs. és kir. közös miniszterium felelős vezetése és felügyelete alatt áll. Szerinte ez a miniszterium nem csupán a két régebbi államnak, hanem a velük kapcsolatos legifjabbal (Bosznia-Hercegovina) is közös. Érveit arra alapítja, hogy Hercegovina különálló *kormányzati egység* (*einheitliches Verwaltungsgebiet*). Lakói nem osztrák-magyar bírodalmi alattvalók (*Reichsangehörige*), hanem bosnyák-hercegovinai tartományi illetőségűek.

No lám! Milyen hamar eltért dr. Geller attól az előbbeni állításától, hogy a tartományok jogállapota csupán átmeneti, amiből természetesen az államiságot sem volna szabad kimagyarázni, minthogy az állami lét egyéb attribútumai szerinte is hiányzanak. Mindazonáltal oda concludál, hogy addig is, a míg a tartományok a monarchia egyik vagy másik államának területéhez csatoltatnának: addig is Bosznia-Hercegovina a monarchia keretében, az eddigi két állam mellett, amíg a mostani bizonytalan helyzete tart, mint *harmadik állam* szerepel. Világosan kitétszik az okfejtésből, hogy Horvátországra és Dalmáciára céloz, amelyek egyikével Hercegovinát egyesíteni lehet!

Ime, itt az írott bizonyítéka annak, hogy

a triálizmus eszméjét Ausztriában erőszakkal szárnyra és légi útjában aggodó rokonszenvvel kísérték. A hivatalos Ausztriában, mert hiszen egy törvénygyűjtemény hivatalos magyarázójából idézgettem.

Ismét a „*divide et impera*”! elv előtt állunk... Tudjuk, hogy mit jelent a hagyományos *Aufmischungs politik*!

Odaát is jól tudják, bécsi államhivatalnoktól is hallottam, hogy Magyarországnak történeti alapon kétségtelen joga van az annektált tartományokhoz. Ezt külön is ki fogjuk mutatni! Ezt Bosznia pártatlan jogászai is így tudják és így vallják.

De ez sehogysem tetszik a tulzó horvátoknak és osztrák elvtársainak; tehát azt mondják, „*legyen inkább külön állam Hercegovina-Bosznia*”...

Lássuk csak az érem másik oldalát! Dr. Geller Leó államjogi fejtegetései igen nagy visszatetszést keltettek odalenn, Boszniában, mert tüzes üszköt dobott egy hirtelenül fejlődő okos nép közé, amely az occupáció utáni jogfejlődéssel kezdett megbarátkozni s a szellemi és anyagi művelődés létráján fölfelé emelkedni.

Habár kétségtelen, hogy 8—10 évvel ezelőtt igen sok párthive volt a triálizmusnak az egész délvidéken olyannyira, hogy már külön horvát és külön szerb-török triászármat *viszályai rontották* a bosnyák nép kedélyeit. Amde mindezek fölött állott a boszniai jogászok és közigazdászok higgadt és tekintélyes gárdája, akik nem tértek le a valóságos igazi utról, hanem nyíltan, férfiasan szembeszállottak a tévelygőkkel. Így került dr. Geller Leó törvényt magyarázata is a bosnyákjogi hiv. cenzura bonckébe alá.

A *bosnyák jogászok nevében* dr. Fischer József sarajevói ügyvéd bírálat alá fogta és alaposan megcáfolta Geller dr. államjogi fejtegetéseit.

Fischer a bosznia-hercegovinai ügyvédi kamara elnöke volt abban az időben éveken át s mint ilyen, a tartománygyűlésnek (bosnyák szábor) is virilis tagja. Nagy jogi tudással boncolgatja Geller okoskodását s éles kritikával ítéli el álláspontját.

Dr. Fischer értekezéséből, melyet a „*Bosnische Post*” hasábjából ismerem, (1910., 296. sz.), csak néhány sort jegyzek ide annak igazolására, hogy ő és jogásztársai általában a komolyabb elemek a magyar álláspont hirdetői: bátran és meggyőzően elutasítottak mindenféle triázmegoldást, mert aggodva féltik népüket, hazájukat újabb nagyobb megrázkódtatástól.

Dr. Fischer, Bosznia-Hercegovinának egyik legnagyobb jogásza, nyíltan *kétségbe vonja Geller közjogászai mivoltát*. Elszomorítóan nyilvánítja továbbá, hogy Geller a bosnyák alaptörvények ezen egyetlen *nem-nyelvű kiadásához* írt bevezetésében nemcsak a bosnyák ügyek iránt érdeklődő külföldet tévesztette meg, de magát a tartományok lakosságát is *tévtutra vezette* hivatalos színezetű iratában azzal, hogy a különválás lehetőségét és formáit is leszegezte, miáltal igen rossz szolgálatot tett Boszniának.

Olyan felfogásnak nyújtott tápot, amely az uralkodó személyének közösségén kívül semmiféle közösséget sem óhajt a Monarchia két államával. S ez a téves felfogás sokat árt Hercegovina hovatartozása ügyének s ezen ügy végleges elrendezésének.

Végül éleshangu kritikával arra int, hogy „*ha törvényeket így hamis és megtévesztő bevezetéssel adnak ki, akkor a kormányzat kötelessége volna a könyvpiacra kerülő törvénykiadványokra felügyelni és valódi ál-*

lamjogi bevezetések irásáról is gondoskodni. (Nev. ért. 11. oldalán.)

A tárgyi valóság az, amit Fischer dr. odalenn a saját környezetében oly világosan kifejtett, hogy t. i. Bosznia korábbi állapotában sem volt önálló állam, következésképp most sem avathatja magát azzá egyoldalúan. Nélkülünk, és „*salvo in re status*” szó sem lehet róla. Tudunk erre sokkal jobb megoldást!

Bosznia közjogi helyzetének végleges rendezése a békés korszak legelső teendői közé tartozik; mert lám az eddigi u. n. átmeneti ideiglenes állapot (külön kormányzat, külön igazgatás, tartományi alkotmány, külön posta, külön jövedékek, saját tartományi illetőség, autonómiák, meghagyott régi intézmények) a külön államiság vágyát érlelte meg s majdnem bonyodalom lett belőle.

A világháború eddigi eseményei megtanították a délszláv agitátorokat, de még inkább a pánszlávokat s a pánrománokat arra, hogy fajuk kulturtörékvései nem valósíthatók meg felforgatások, betörések után a rombolás eszközeivel, hanem csak olyan *békés együttműködéssel*, amely a nép boldogabb multjával, faji képességével szorosabb összhangban áll, *de nem irányul senki ellen*.

A *pragmatica sanctio* azon nyomatékos kifejezése, hogy a monarchia országainak trónöröklése „*indivisibiliter ac inseparabiliter*” tehát felosztás és elkülönítő szétválasztás nélkül történik, a triásztervet is a priori elintézi, amennyiben együtvé nem tartozó területek összehozását, vagy összetartozók szétválasztását és feldarabolását eleve kizárja. Az új közös címer, mely a dualisticus alapon a paritás becsületes symbolizálására van hivatva, a külvilág előtt is ezt demonstrálja. Minden közös ügyes aktusnál: külügyi képviselőkünkben, eddigi hadseregszervezetünk külsején ez szemlélteti a monarchia status-quoját. Ezt a triálisták is respectálni tartoznak.

Horvát-Szlavonország békés fejlődése szilárd alapokon nyugszik. Ehhez hasonló tágterű nemzeti autonomia megilleti Bosznia-Hercegovinát is, a magyar király *souverainitása* alatt.

A magyar királyok egykori felségjoga a déli provinciák felett föléledt az annexió becélezése által. S mire eljön az ideje annak, hogy a déli tartományok visszakapcsolatnak a koronázási eskü és király hitlevél szövegének megfelelően a magyar állam területéhez, akkor majd önként elmúlik a triásztervek *próbagondolata* is, amely egyébként az „*átmeneti*” (ideiglenes) helyzet ingadozó talajából növesztette ki életképtelen fattyuhajtásait.

Az idevonatkozó irodalom megismerése mindenkit meggyőzhet arról, hogy a triálizmust miféle könyhában főzték ki azok a politikai szakácsok, kik a délvidéki jóra való nép igazi szükségletét figyelembe se véve, jogtörténeti, közjogi tudás nélkül mentek neki fejfel a falnak s olyan vaklármát csaptak, hogy annak a visszaverődő hanghullámaiktól maguk is megijedtek.

Nagyvárad, 1918. február.

Dr. Tustér Ignác.

* **Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárán, a városháza mellett.

Szépsegapólas

tesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

A mai közgyűlés előkészítése.

A munkapárt értekezlete.

A nagyvárad munkapárthoz tartozó városatyák tegnap délután népes értekezletet tartottak a Keresk. Csarnok helyiségében, dr. Hoványi Géza udvari tanácsos, orsz. képviselő elnöke alatt, amelyen a mai városi közgyűlés elé kerülő ügyek felett tanácskoztak.

Rimler Károly polgármester ismertette a tanács javaslatát.

Wekerle Sándor miniszterelnök leiratára, melyben az új kormány kinevezését tudatja, a tanács javasolja, hogy az új kormányt bizalommal üdvözzeli s közérdekű működésében hazafias buzgalommal támogatja.

A párt részéről dr. Medvigy Gábor szövel fel a mai közgyűlésen oly irányban, hogy nem tesz ellenkező indítványt, csak kifejezést ad annak a nagy átalakulásnak, hogy az új kormány a világáramlattól a magyar talajra lépett.

A vígalmiadó jóváhagyott szabályrendeletét meghirdetik. Kapcsolatosan javasolja a tanács, hogy Weiszlovics Gyula indítványát a mozi-illeték felemeléséről, adják ki a tanácsnak javaslatlétét végett. — A javaslatot pártolják.

A választások.

Ezután a választások ügyét tárgyalták.

A két új árvaszéki ülnöki állásra pályáztak: dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnok, dr. Doszpoly Dezső tb. aljegyző, Vay Zoltán tb. árvaszéki ülnök és dr. Csetle János tb. alszámvevő.

Rimler Károly polgármester rámutat, hogy dr. Cseresnyés Béla már régi tisztviselője a városnak, de betegsége miatt vált meg állásától. Mióta egészsége javult, szorgalmasan dolgozik a városnál s most van alkalom, hogy rendszeres állásba jusson ismét. Dr. Doszpoly Dezsőt nem kell bővebben bemutatni, fiatal, ambiciózus tisztviselő. Vay Zoltán már évek óta dolgozik a városi árvaszéknél.

Felmerült a kérdés, hogy ha Vay Zoltán nem lenne beválasztva, el kellene-e hagyni a várost.

Rimler Károly felvilágosította az értekezletet, hogy Vay Zoltán, ha nem választának meg, más elhelyezést nyerne a városnál.

Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a két ülnök választását nyílt kérdésnek hagyja.

Az esetleg megüresedő fogalmazói állásra pályáztak: dr. Csetle János, dr. Fráter Kálmán, dr. Soós István, Szentlélek Kálmán, Klemens Rezső és Kakas István.

Rimler Károly polgármester örömmel konstatálja, hogy mind a hat pályázó megfelelő, kifogástalan fiatalember. Az ellen sem lehetne kifogás, ha a legrégebben szolgáltakat választanák meg. Majd kijelenti, hogy dr. Soós István jómodoru, minden tekintetben kvalifikált, szorgalmas fiatalember, aki egymaga végzi az összes elnöki ügyosztály ügyeit. Szentlélek Kálmán is munkás, szorgalmas alkalmazottja a városnak. Ugyancsak a legjobbat mondhatja dr. Fráter Kálmánról, aki szintén az elnöki ügyosztályban működött s a háború óta a harctéren van.

Dr. Medvigy Gábor szerint dr. Fráter és dr. Csetle mellőzése visszatetszést keltene. De helytelen, hogy jogvégzett fiatalember hosszú évekig gyakornokoskodjanak a városnál. Feltétlenül keresztül kell vinni azt, hogy a gyakornoki állások átszerveztessenek fogalmazói állásokká, még pedig mielőbb. Így nem esik sérelem azokon, akik a mostani választásnál nem választatnak meg.

Általános helyesléssel fogadták Medvigy felszólalását s a választást nyílt kérdésnek hagyták.

A társ törvényhatóságok felirataira nézve elfogadták a tanács pártoló javaslatait.

Azon indítványt, hogy Uri-utca Pázmány-utcának neveztesse el elfogadásra ajánlja a tanács. Az értekezlet elfogadta.

A többi ügyekre vonatkozó tanácsi javaslatokat elfogadták.

Az értekezlet végén a jelen voltak meleg szeretettel üdvözltek Rimler Károly polgármestert a német Vörös sas renddel történt kitüntetése alkalmából.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt tegnap este 6 órakor az Iparos Otthonban tartotta meg a közgyűlést megelőző értekezletét dr. Stokker József elnöklésével.

Elfogadták a tanács javaslatát, a pályázatokat pedig nyíltkérdésnek hagyták.

A négyes honvédek majolika és iparművészeti kiállítása.

A nagyvárad négyes honvédek lábadozó osztagában a harctérről visszatért honvédek hasznos munkával töltik idejüket. Eddigi csendes munkájuk eredményét a közönségnek is beakarják mutatni. E célból vásárral kapcsolatos kiállítást rendeznek, amely folyó hó 16-án a Bémer-téren volt Kertész Dezső féle üzlethelyiségben (Poyár ház) fog megnyitni. Szébbnél szébb eredeti agyag iparművészeti fajták és egyéb tárgyak kerülnek eladásra.

A kiállított kedves emléktárgyak közül (amelyeket a kirakatban helyeznek el) 100 darab a kiállítást látogatók között sorsolás útján kiosztásra kerül. A szerencsés számokat a lapok közölni fogják. Nyeremény jegyül a csekély összegbe kerülő belépő jegyek szolgálnak. A befolyt pénzüsszeget az elesett négyes honvédek hátramaradott özvegyei és árvái alapjához csatolják.

A kiállítás helyiségét a jótékony célra való tekintettel a Pesti Magyar Kereskedelmi bank bocsátotta rendelkezésre.

A kiállítás sikerén a négyes honvéd lábadozó osztag parancsnokával az élén — serény munka folyik.

A kiállított és a rokkant négyes honvédek által készített emléktárgyak idővel muzeális értéket képviselnek.

Felhívjuk e jótékony célú iparművészeti kiállításra a közönség figyelmét.

Levelek

Ullmann Sándor czimére.

Tavaly június hó 14-én Aranyosgyéresről levelet hozott a posta. Ullmann Sándor nagykereskedőnek, az orthodox izraelita hitközség elnökének. A levél alá ez a név volt írva: Rozen Wasser Hermann hitoktató, s nem kevesebbet kért benne, mint azt, hogy Ullmann küldjön neki 2000 koronát, mert ha nem küld, akkor azokat a nagyvárad zsidókat, akik a katonai szolgálat teljesítése alól magukat kivonták, feljelenti.

Ullmann e levéllel a rendőrségre ment és zsarolás miatt feljelentést tett a rejtélyes hitoktató ellen, aki általa akarja megszarni a hitközséget. A vizsgálat megindult, mikor július 4-én, később 17-én Egercsehi-

ből hasonló tartalmu levelet kapott Ullmann majd július 11. és 17-én egy-egy táviratot, amelyben Rozen Wasser azt kérde, hogy mi lesz a pénzzel?

Szeptember 1-én már Nagylázzról jelentkezik a hitoktató s ekkor már enged, csak 1900 koronát kér a hallgatásért, szeptember 12-én és 13-án pedig Biharkeresztesről ad életjelt egy-egy távirattal s csak 500 koronát követel, de alázatosan. Szeptember 12-én Püspökladányból, november 1-én Mezöőrücsről küld expressz-levelet a különös zsaroló és itt 700 koronára emeli fel a hallgatási díjat, különben közzéteszi, amit tud. Lakóhelyét tehát elég gyakran változtatta a barátságos idegen, akinek Ullmann, hogy leleplezhesse, egyizben pénzt is küldött, de a furfangos ember 100 koronát mégis úgy kaparintott meg, hogy a hatóság nem tudta elcsipni. Végre Mezöszentmártonban elfogták a nagyvárad rendőrség megkeresésére.

Tíz rendbeli zsarolás vádja terhelte a hitoktatót, aki közben az egri honvédpótzászlóaljhoz vonult be tényleges katonai szolgálatra, mint népfölkelő.

Tegnapra tüzte ki a tárgyalást a törvényszéknek Gyenge Béla tanácselnök vezetésével ítélkező tanácsa, de a vádlott mint katoná nem jelent meg, ezért az eljárást felfüggesztették.

Megint előlrol kezdik Biharmegyében a rekvirálást.

A fejadagok leszállítása.

A Biharvármegyében elrendelt rekvirálások sehogysem akarnak véget érni, az egyik még be sem fejeződött, már nyomon követi az újabb rekvirálás. Tudvalevőleg a megyében legelőször az átvevő bizottságok rekviráltak, a produkált eredménnyel a közlélelmezési hivatal nem volt megelégedve, abbahagyta a bizottságok munkáját s katonaság segélyével végrehajtandó újabb, szigorubb rekvirálást rendelt el.

A temesvári katonai parancsnokság e szigorított rekvirálásokhoz eleinte vonakodott katonákat kirendelni s a közlélelmezési miniszter közbelépésére volt szükség, hogy a másodszori rekvirálásokat végre nagy késéssel katonai segédlettel megkezdhessek.

E szigorubb rekvirálások már a negyedik hete folynak Biharmegyében, sőt egy néhány járásban, mint a vaskóhi, tenkei, béli, cséllai, nagyszalontai, sárréti és berettyóujfalui járásokban már véget is értek, de a többi járásokban is befejezéshez közelednek. Tegnap ebben az ügyben újabb rendelet érkezett Fráter Barnabás alispánhoz, amely harmadszori újabb rekvirálást rendel el.

A miniszteri rendelet hivatkozik arra a visszás helyzetre, amely az által keletkezett, hogy egyes törvényhatóságok területén más és más fejadagok voltak megállapítva; aminek következtében egyik törvényhatóság területén aránytalanul nagyobb, másik törvényhatóság területén aránytalanul kisebb mennyiségű terményt, illetőleg lisztet hagytak ériutstlenül a rekvirálalók. A rendelet az egész orszá területén egyöntetűen fejenként és havonként 6-6 kilóban állapítja meg a rekvirálás alól mentes örleményt és utasítja ehhez képest Fráter Barnabás alispánt.

hogy a rekvirálás ezen alapelvből kiindulva újra végrehajtsák.

A rendelet következtében Biharmegyében ott, ahol a rekvirálások még nincsenek befejezve, a rekvirálást újból fogják kezdeni, ahol pedig már teljesen befejezést nyertek, a tulajdonosnál hagyott mennyiségből 6-6 kilónyi fejadag számításba vétele folytán fennmaradó mennyiséget szintén rekvirálni fogják.

A Nőegylet mesedélutánja.

A Nagyváradi és Biharmegyei Nőegylet e hó 15-én pénteken délután 3 órakor tartja rendkívül érdekesnek mutakozó mesedélutánját az Apolló-moziban.

A rendezőség már összeállította a programot, mely a gyermekvilágnak feledhetetlen délutánt fog szerezni.

Radó Magda konferálja a műsor számait. Sas Ede mondja el elsőnek saját szerzeményű, verses meséjét, melyet két bájos gyermek tánca követ. A három éves Klein Mancika és a hat éves Ehrlich Annuska vonsteppet táncolnak. A táncot újra egy mese követi, mely után következik Halász Erzsike és Barth Klárka angol tánca és Ehrlich Ilonka és Hiszta Lóránt lengyel tánca.

Hevessy Mariska a Szigligeti-színház művésznője mond el ezután egy gyönyörű mesét, melyet egy bájos napernyőtánc követ, lejtik: Szegedy Picike és Paczko Ilus.

Az utolsó mesét Bihari Ákos, a kiváló színművész mondja s ezt követi a rózsatánc, melyben Papp Magda lesz a rózsakirályné. A pompás tánc többi szereplői lesznek: Szücs Margit, Ehrlich Ilonka, Rosenberg Ilus, Kaiser Margit. A zongorakíséretet ifj. Papp Károly látja el. A mesedélután rendkívül érdekes mozifelvételek bemutatása fejezi be. Jegyeket délelőtt 11 órától 1 óráig lehet váltani özv. Nagy Ödönne urasszony Rimanóczy utca 4. számú lakásán. Pénteken, az előadás napján délelőtt és délután az Apolló-mozi psztáránál lehet jegyeket váltani.

A mai méhészdélután.

Ma lesz a Tiszántúli Méhészegylet művészdélutánja, melyet különösen érdekessé fog tenni az, hogy a méhek életét és munkáját vetített és mozgó képekben mutatják be.

A különleges és tanulságos délután iránt minden tekintetben nagy az érdeklődés.

A délután műsora, melyet alább közlünk, valóban változatos, mert tarkítva van az zengő dallal, zenével és szavallattal, azonkívül helyet foglal benne a méhgazdaság kérdése is, melyet hazánk egyik legtekintélyesebb és legnagyobb méhésze, dr. Resch Ignác temerini plébános ad elő és vetített, valamint mozgóképekben bemutat.

A délután műsora:

1. Üdvözlő és megnyitó beszéd. Tartja: Gresinszky Antal kanonok ur, egyesületi al-elnök.
2. Szavallat. Előadja: Szabó Erzsike ur-leány.
3. Dalok. Énekli: Vajnovszky Vilma ur-leány, zongorán kíséri: Vajnovszky Árpád ur.
4. A méhek bonctana és élete. Előadja és vetített képekkel bemutatja: dr. Resch Ignác temerini plébános ur.
5. Hegedű játék. Előadja: Buday Pál körjegyző ur.

6. Költemény. Szavallja: Bihari Ákos ur, a Szigligeti színház tagja.

7. Magyar dalok. Énekli: Blóz Géza ur, zongorán kíséri: Németh Antal ur, hegedűn Szilágyi Béla ur.

Helyárak: zsölye 3 kor., támlásszék 2 kor., erkély első sor 2 kor., a többi sor 1 kor. 50 fillér. Állóhely 1 korona.

Felülfizetéseket hálás köszönettel fogadnak és azokat a szaklapban nyugtázzák.

Jegyek a Katholikus Kör háznagyi hivatalánál válthatók, valamint este a pénztárnál.

Psylander ?

Egyik mozi Psylander-filmet mutatott be. Egy mozilátogató most azt kérde, hogy igaz-e az, hogy Psylander csak tetszhalott volt és föltámadását üzleti trükkből elhallgatták. Távirati kérdézőkódunkra a következő válaszok érkeztek:

Psylander 1879-ben három napi szenvedés után veronállal föbelötte magát és meghalt.

(Svenska Telegramm-Byran.)

Psylander szülőfalujában, Waldemárban mint tetszhalott van alkalmazva három havi felmondás mellett.

(P. T. Ü.)

Psylander nevű tetszhalott egyéniség egyik dániai anyakönyvbe sincs bevezetve.

(Dán T. I.)

Tudatjuk, hogy Psylander Robert Warwick néven a deszkás-temetőben ötödik álmát alussza. Holnap reggel 8-kor költik fel.

(A dán költő intézet.)

Psylander nevű okleveles nőcsábász a bűnügyi krónikákban nem fordul elő. Letartóztatása kívánatos.

(Rendőrség.)

Psylander tetszhaláli filmjének előadására páholyt kérek elől és drágát.

(Hadimilliomos.)

Psylander legközelebb a tetszhalott film fő női szerepét fogja domborítani. Helyárak emelendők.

(Népszövetségi mozi.)

Psylander? Ajánlkozott azóta a színházhoz vendégzereplésre, amióta meghalt. Nem fogadtuk el. Van nekünk elég halott színészünk.

(Halmay Lajos titkár.)

Psylander vót az a cethalott?

(A feltámadt Göre Gábor.)

* A Kath. Kör első közművelődési estélye. Pénteken, február 15-én délután 5 órakor tartja a Kath. Kör első közművelődési estélyét a Szent-László-teremben. A rendezőség ezen alkalomra igen változatos műsort állított össze, úgy hogy a beszéd előtt és után, melyet dr. Géczy József theologiai tanár tart, kellemes zene- és énekszámok lesznek. — A közművelődési estélyek beletidij nélkül tartatnak. A pénteki műsor a következő:

1. a) Beethoven: Variationen I. és II. b) Oginski: Polonaise 5. Zongorán előadja Imrik Mária.
 2. A mózesi teremtetéstörténet. Előadás. Tartja dr. Géczy József theologiai tanár.
 3. Hegedűszóló. Előadja Schmelczér Béla IV. é. tanítójelölt.
 4. Műdalok. Énekli Tompa Béla, a Szigligeti színház művésze.
- A zongorakíséretet Resch Mihály kar-nagy látja el.

..HIREK

* Serényi és Popovits miniszterek kinevezése. A hivatalos lap tegnapi száma három királyi kéziratot közöl. A király dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt felmentette a földművelésügyi miniszterium és a pénzügyminiszterium ideiglenes vezetésétől, gróf Serényi Bélát földművelésügyi miniszterré, dr. Popovits Sándort v. b. t. az Osztrák-Magyar bank volt kormányzóját pedig pénzügyminiszterré nevezte ki.

* Katonai előléptetés. A hivatalos lap közli, hogy a király Burla Demeter 37. gyalogezredbeli tart. hadnagyot a katonai érdemkereszt 3. osztályával tüntette ki, Lébherz Rezső 70. gy. e.-beli tart. hadnagyot az ujlagos legfelső dicséző elismerésben részesítette.

* A székesegyház háborus áldozata. Hétfőn vitték el a katonák nagy stráfszekéren a nagyharangot, kedden a többi hármat. Székesegyházunk azonban nemcsak haranggal áldoz a haza oltárán, hanem rézzel is. 1872-ben fedték be a két torony sisakját rézzel, az idén azt is elvitték hadi célokra. Két hétig dolgoztak a katonák a keleti tornyon, melyet elébb körül állványoztak s miután leszedték róla a rezet, pléhvel újra befedték a deszkatejt. Most már a nyugati tornyot fedik pléhvel. A kész keleti toronysisak sárgavöröses, most még nem fest nagyon rosszul, de persze aranszegély dísz, mint a rézsisaknak volt, nincs. Adja Isten, hogy székesegyházunk mielőbb visszanyerje régi dicséjét.

* A Szabadegyetem tegnapi előadása ismét fényes és nagyszámu közönséget vonzott. Nagy figyelemmel hallgatták és a meleg elismerés tapsaival adóztak dr. Személyi Kálmán kir. kath. jogakadémiai tanárnak „A nő helyzete a magánjogban” c. élvezetesen összefoglaló előadásáért, amelynek keretében a következő kérdéseket világította meg: A nők nagykorúsága. Nővédelem a szolgálati szerződés szabályozásában. Kártérítési védelem a női erkölcs, becsület stb. elleni cselekményeknél. Házassági vagyoni jog. Női különvagyon, kiházasítási tárgyak. Közszerzemény. Hozomány. Hitbér. A nők örökjoga. Özvegyi jog. Hitvestársi öröklés. Özvegyi öröklés. — A tegnapi estén folytatta és fejezte be érdekes előadását dr. Popovics Miklós orvostudor is „Fertőző betegségek az ókorban, a háboru előtt és a háboru után. A népek egészségtana a háboru szemüvegén” címmel. Az élénk figyelemmel kísért előadás vázlata a következő volt: Népesedési viszonyok az állam életére és erőfelfejtése szempontjából. Háboru alatt és után. Házassági és születési statisztika. Járványok, fertőző betegségek és ezek elleni védekezés.

* A leszerelés után a katonai javakat szétosztják. A hivatalos lap tegnapi számában megjelenő kormányrendelet szerint a leszerelés következtében feleslegessé váló katonai javakkól Magyarországra eső résznek a közigazdaság érdekeinek megfelelő szétosztására miniszteri bizottságot alakítanak. A bizottság a hadügyminiszteriummal, az osztrák kormánnyal, esetleg az átmenet gazdaságügyi miniszter közvetítésével érintkezik. A bizottság elnöke az átmenet gazdaságügyi miniszter.

* **A központi nagy párt feletti keresztény lap ügyében** a napokban az intéző bizottság több fontos határozatot hozott. Mindenek előtt kimondották, hogy a gyűjtött pénz kezelésére a Népszövetség Hitelszövetkezetet kéri fel. A pénz elszámolását a Kath. Sajtóhölgybizottság tagjai végzik akként, hogy minden hétfőn és csütörtökön a Tiszántúli kiadóhivatalában inspekción tartanak. A gyűjtés eredményét a hölgyek átveszik és a Budapestről adott hivatalos nyugtával minden egyes részvényjegyzőnek külön nyugtázzák. A hölgyek minden befizetést feljegyeznek s aztán az összeget a Hitelszövetkezetnek adják át. Ma az inspekción délután 3—5-ig lesz s ez idő alatt a sajtóhölgyek a Tiszántúli kiadóhivatalában mindenkinek készséggel adnak felvilágosítást; elfogadnak részvényjegyzéseket is. A gyűjtők szíveskedjenek részvényjegyzéseiket külön papírra följegyezve minden hét végén a Tiszántúllal is közölni, mert vasárnaponként a közönséget a mozgalom haladásáról tájékoztatni fogjuk.

* **A munkások napi lisztadagja.** Az új közélémezési miniszter, hg. Windischgrätz Lajos leiratban tudatja Nagyvárad városával, hogy a munkások napi lisztadagját a következőképp állapította meg: a bányászoknak 550 gramm, a vasutasoknak 500 gramm, az éjjeli munkásoknak 400 gramm, ezek családtagjainak 350 gramm, a könnyű testi munkásoknak és ezek családtagjainak 220 gramm.

* **Engedély sertésvásárlásra.** A közélémezési miniszter engedélyt adott Nagyvárad városának, hogy 4050 darab sertést vásárolhasson.

* **Az Urnók Mária Kongregációja** ma délután fél 5 órakor tartja rendes gyűlését a szokott helyen.

* **Rendelet a képesítéshez kötött ipar folytatásáról.** A hivatalos lapban kormányrendelet jelent meg, amely megkönnyíti a képesítéshez kötött ipar gyakorlását. A rendelet értelmében az, aki képesítéshez kötött iparának gyakorlását a rendelet megjelenése előtt megkezdte, még ha nincs is meg a törvényszerű képesítése, megfelelő szakképzett üzletvezető alkalmazása nélkül is folytathatja, ha az üzletét maga vezeti. Ha a tulajdonos nem maga vezeti üzletét, akkor köteles nagykorú üzletvezetőt alkalmazni, akinek azonban nem szükséges megfelelő szakképzettséggel rendelkeznie.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezet** értesíti a III-ik évtársulat tagjait, hogy a törzsbefizetések a reáeső osztálékkal a befizetési napokon: csütörtök és hétfő délután 3—5-ig kiadatnak. Az igazgatóság.

* **A fa- és fémipari szakiskola elhelyezése.** A nagyvárad áll. fa- és fémipari szakiskola elhelyezésének kérdésében érélyes hangú leiratot intézett a kereskedelemügyi miniszter Nagyvárad városához, mely szerint a mostani bérhelyiségben tovább nem tartható fenn az iskola. A város tanácsa tegnap foglalkozott a fontos kérdéssel. Mivel az állam még a háború alatt óhajtja felépíteni az iskolát, a tanács felajánlja erre a célja a Nagypiac-téren, a Sóház mellett levő területet, amelyet korábban az új tüzoltó őrtanya helyéül kijelölt. Addig is gondoskodik a város a mai bérhelyiségek helyett megfelelőbb bérhelyiségről.

* **A Kath. Kör választmánya** tegnap tartotta havi rendes ülését. Jelen voltak: dr. Lábán Lajos, dr. Karácsonyi János, dr. Vucskics Gyula, dr. Imrik Gusztáv, Siket Traján, Tóth Imre, dr. Némethy Gyula, Schuch Károly, Szilágyi Dózsa, Oláry Gyula, Kelemen Kálmán, Sünger Bertalan, Zsuhva József. Elhatározták, hogy az évi rendes közgyűlést március 17-én d. e. 11 órakor tartják meg; ugyanakkor tisztújítás is lesz. Új tagokul felvették: dr. Bardos József, Singer Demeter, Vendler Ervin.

* **Dr. Edelmán Menyhért előadása a tanárok gyűlésén.** A Biharmegyei Polgári iskolai tanári kör f. hó 17-én d. e. 10 órakor a városházán közgyűlést tart, amelyen dr. Edelmán Menyhért igazgató-főorvos tart igen érdekesnek ígérkező előadást az iskolának nagyfontosságú missziójáról a csecsemő s gyermekvédelem körül. A kérdéshez pedagógiai szempontból Pólya Mária tanárnő (Nagyszalonta) foglalkozik, Salawirrh Ernő a tanárképzés reformjáról értekezik. Vendégeket szívesen lát a Kör elnöksége.

* **Lesz járda, víz és világítás a Nilgesz-telepen.** A Nilgesz-telep lakói tudvalevőleg kérvényt adtak be a városhoz, amelyben vázolják a városrész elhagyatottságát s kéri, hogy a város adjon részükre járdát, vízvezeték és villanyvilágítást. Nagyvárad város tanácsa tegnap foglalkozott a kérelemmel s azok teljesítésére nézve intézkedett. Mivel a villanyoszlopok és vezeték készen van, elrendelték, hogy 10 nap alatt 15 utcai lámpást szereljen fel a villanytelep. A járdákra nézve utasították a főmérnököt, hogy haladéktalanul készíttessen a villamos telepről kikerülő szénsalakkból járható gyalogutakat. A vízvezeték berendezése már nagyobb kérdés. Erre nézve utasította a tanács a mérnöki hivatalt, hogy a telep vízzel való ellátására nézve készítsen javaslatot. A tanács hangsúlyozta, hogy mindezeket csak méltányosságból készítteti el, nem a jog, de a lakosok iránti jóindulat alapján. A munkálatok kiadásainak fedezetét azok viselik, akik kötelesek a terhek megtérítésére.

* **A Kath. Népszövetség keddi vigestélyének** referádájából sajnálatos véletlen folytán egy fontos körülményt kifelejtettünk és pedig azt, hogy a nagyszerű kabaré-előadást Losonczy Gábor rendezte s abból a sok tapsból, amely az egész előadás alatt állandóan felzúgott, bőven kijutott ennek a talentumos, fáradhatatlan rendezőnek is.

* **A ligeti napközi otthont** tegnap nyitotta meg a város. Az Otthon helyisége a volt városi étkező, amelyet beszüntettek, mert csupa falusi és katona étkezett benne. Az otthon 53 gyermeket lát el ebéddel, a konyhát Weinpolter Frigyesné vezeti s egy ebéd az 53 gyermek részére összesen 17 koronába kerül, tehát izletes, jó és olcsó.

* **Halálkozás.** Kiss Gyuláné szül. Luczek Julia, élte 59-ik évében és boldog házassága 43-ik évében elhunyt, temetése holnap pénteken reggel háromnegyed 9 órakor fog Sztaroveszky utca 25. számú háztól az olasz plebánia-templomban megtartandó gyászmise után végbemenni. Férje, 10 gyermeke, veje, menyé és 5 unokája siratják.

* **Aklk nagyon szeretik Nagyváradot.** Ezidőszerint még mindig vannak galíciai menekültek Nagyváradon, dacára a miniszteri intézkedésnek. A tanács már ismételtelen elrendelte, hogy ezeket utasítsa ki a rendőrség. Azonban nagyon jól érzik magukat

Nagyváradon s a hatóság intézkedése ellen a belügyminiszterhez fellebbeztek s kérték a tanácsot, hogy a miniszter döntéséig itt maradhassanak. A városi tanács megadta az engedélyt, hogy április 15-ig Nagyváradon lehessenek ezek a galíciai zsidó családok.

* **Ingyenes olvasnivalót** oszt ki a munkásgimnázium hallgatói között a nagyvárad kir. jogakadémia Szabadoktatási Bizottsága, hogy a tanulók szellemi előrehaladását ezáltal is elősegítse. Az első kiosztás pénteken (febr. 15.) lesz a bazárépületi iskolahelyiségben az este 7 órakor kezdődő előadás alatt. Az igazgatóság felhívja a hallgatókat minél tömegesebb megjelenésre.

* **Ne dobja ki pénzét új ruháért,** mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

Egy cséplőgarnitúra teljes felszereléssel eladó.

Nagy hatos Karán Schutlevort cséplő, Magyar Állami Vasrámás, négy éves, teljes prima szíjazattal, azonnal üzemképes. A gép

BIHARDIÓSZEG ÁLLOMÁSNÁL
megtekinthető.

Színház.

Heti műsor:

Csütörtök: Vasgyáros.
Péntek: Zsuzsi kisasszony.
Szombat délután: Lavota szereleme.
Szombat este: Ocskay brigadéros.

A Vasgyáros. Ohnet György közkedvelt színműve: a Vasgyáros legközelebb csütörtökön kerül színre. A szereposztás ugyanaz, mint amelyben csak nemrég üjtötték fel ezt a kitűnő színpadi alkotást.

A padlásszoba. Vasárnap este ismét bemutató előadása lesz a Szigligeti-színháznak. Ez alkalommal ismét az operette-együttes szaporítja sikereinek a számát abban a bájos daljátékban, amely a német színpadon Die Liebe am Dach kellett hatást és valóssággal diadalmasan vonult be Budapestre a Padlásszoba címe alatt. A vidám Lorettói operett hangulatos zenéjét Stojanovics Jenő irta és nálunk Erdélyi Miklós színgazgató rendezésében, elsőrangú előadásban kerül színre a Padlásszoba. Az előadás keretében Kovács Margit, Kálmán Manci, T. Pogány Janka, Tompa Béla, Szigethy Jenő, Szabó Gyula, Stoll Béla és Madas Pista jutnak kitűnő, értékes szerepekhez.

Zsuzsi kisasszony. A legutóbbi előadás zsufolt háza is annak a közöshajnak volt a kifejezője, hogy a Zsuzsi kisasszonyt még sokáig állandó műsordarabként hagyja meg a repertoiron az igazgatóság. A pompás operettben, amely legközelebb pénteken este kerül színre, Vigh Mancival a fő nő szerepben, T. Pogány Jankának, Tompa Bélának, Békefi Lajosnak, Szabó Gyulának és Madas Pistának vannak kitűnő szerepei.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda 1. t.

Uj nőiszabóság!

Értesitem a t. hölgyközönséget, hogy a Markovits és Weinberger cégtől, holt 4 évig mint főszabász működtem, a cégtől megválva Beöthy Ödön-utca 41. szám alatt egy modern nőiszabóságot létesítettem. Midőn oda fogok hatni, hogy a t. hölgyközönség bizalmát kiérdemeljem, magamat nagybecsű jóindulatukba ajánlva, vagyok

kitűnő tisztelettel
SZABÓ LAJOS
nőiszabó.

Debreczentől

harminckét kilométer, vasut-állomástól 500 lépésre saját kezelésben lévő

birtokot

eladom, esetleg bérbeadom.

Béla Mihály

Budapest, Erzsébet-körút 20.

**Betűszedő tanulónak
fiu és berakó tanulónak
leány fizetéssel
felvétetik**

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. február 1-én kezdődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

Képkeretezések

a legmodernebb kivitelben
minden formában és színben.

ABLAKÜVEGEZÉSEK

raktáromon lévő nagy üveggészlet
miatt olcsó árban, gyorsan készülnek. Ovál keretek nagy raktára.

Modernképkeretezési vállalatnál
Rákóczi-ut 10. Nyílt üzlet, a
!! Széchényivel szemben. !!

ALABÁSTROM pipere szappan.

Legjobb és legfinomabb pipere szappan főleg azon körülménynek köszöni nagy közkedveltségét és jó hírnevét, hogy a legtisztább és legjobb anyagból készül s tartós és kellemes illattal használatban különös enyheség és dus fehér habja által tűnik ki, miért is a bőr tisztátalanságát eltávolítja s annak egyúttal szép üde kinézetét és bársonyszerű simaságot kölcsönöz, éppen ezért a legelőkellőbb körökben is rendkívül elvan terjedve.

1 darab ára 7 korona.

**Különféle igen finom
piperezappanok:**

Ibolya, gyöngyvirág, rózsza, orgona, borax.

Nagy kerek angol szappanok.

Illatszerek kimérve és eredeti üvegekben.

!! KÖLNIVIZEK. !!

Parfüm Casották karácsonyra és éjévre hölgyeknek legalkalmasabb és legszebb ajándék

kapható:

NÉMETH PÁL

„Arany-Kereszt” gyógyszertárban Nagyvárad

Szent László-tér, városháza mellett.

Vidéki rendeléseket azonnal küldök!

Eladó egy malomberendezés,
ugymint malomszíták, hozzá-
való szíjtárcsák, transmissiók
és falitárcsák

Moskovits Adolf és Fiai
R.-T.-nél, Nagyváradon.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika tálcá fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vizes készlet csiszoló üvegből	8.-
Boros	8.-
Likör	8.-
Söröskészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes	8.-
Vizeskészlet színes	8.-
Likörkészlet színes	8.-
Befőttestkészlet kristály fehér	8.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	8.-
Majolika fali sőtartó színes	5.-
Majolika vizeskanal színes	5.-
Kenyér kosár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfázék	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzőlábos	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	40.-
Kávéskészlet színes aranyozással	40.-
Feketés készlet színes aranyozással	80.-
Rhédikészlet felszerelve, sz. aranyozással	120.-
Hidegfelvágottas készlet, sz. aranyozással	25.-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	80.-
Fali tükrök színes aranyozott kerettel	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő	25.-
Teás pohár China ezüst foglalatban	8.-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8.-
Kávé	8.-
Köpcésze	8.-
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal
szobrok, Mária szobrok, Szent-
tolt víztartók, Konyhaberen-
dezési cikkek, Képkeretek,
Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLÓS TESTVEREK

Üveg, porcellán, lámpa, táblauveg
és díszműára nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Meghívó

a Hungária Cipőgyár Részvénytársaság

1917. üzletévi rendes közgyűlésére,

mely 1918. évi február hó 23-án délután 4 órakor lesz a vállalat Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt levő irodahelyiségében, a tisztelt részvényesek ezennel meghívotnak.

A közgyűlés napirendje:

1. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság és jegyző kijelölése.
2. Az igazgatóság évi jelentése.
3. Az 1917. évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.

4. A felügyelő-bizottság évi jelentése.
5. Zárszámadás és mérleg jóváhagyása, a felmentvény megadása, valamint a nyereség felosztása iránti határozatok.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen személyesen vagy írásbelileg meghatalmazott helyettese által megjelenni kíván, tartozik a közgyűlés napját megelőzően három nappal részvényeit a még le nem járt szelvényekkel együtt és meghatalmazását pedig legalább egy nappal előbb a részvénytársaság pénztáránál Nagyváradon, vagy a Biharmegyei Takarékpénztárnál Nagyváradon letétbe helyezni.

A letétéről a részvényesek elismervényt kapnak és ezen letéti jegy egy-szersmind a közgyűlésen való részvételre igazolványul szolgál. Az elismer-vény visszaadása ellenében a közgyűlés után a részvények kiszolgáltatnak.

A mérleg, az igazgatóság erre vonatkozó jelentése és a felügyelő bi-zottság jelentése nyolc nappal a közgyűlés előtt a részvénytársaság irodájá-ban közzémlére kitétetett. Joga van minden részvényesnek abból egy pé-lányt követelni.

VAGYON

Mérleg-számla 1917. december 31-én.

TEHER

	Kor.	f.	Kor.	f.		Kor.	f.	Kor.	f.
Ingatlanok			568,126	94	Részvénytőke			1.000,000	—
Kész, félkész és nyersáru készlet			1.069,562	37	Berendezés értékcsökkenési				
Gyári berendezés	589,008	80			tartalékalap			589,008	80
Fiókok berendezése	462,202	48	1.051,211	28	Fiókberendezés értékcsökkenési				
Értékpapír készlet			723,500	—	tartalékalap			462,202	48
Készpénz a pénztárban	35,922	18			Ingatlan értékcsökkenési tartalék-				
Postatakarékpénztárban	214,921	71			alap			282,368	09
Osztók postatakarékpénztárban	2,541	62			Tartalékalap			265,855	12
Fiókoknál pénztárkészlet	62,132	95	315,518	46	Külön tartalékalap			160,000	—
Adóssok			858,237	68	Veszteségi tartalékalap			512,310	57
Tárca váltók			2,397	55	Hivatalnok és munkássegélyző alap			40,125	96
Letétek			46,305	—	Hitelezők és különféle passzívák			879,993	20
Biztosítéki letétek			175,474	56	Óvadékok			207,914	27
Aktiv átmeneti tételek			35,773	41	Kifizetetlen osztalékok			7,632	—
					Passiv átmeneti tételek			39,410	—
					Tiszta jövedelem			399,286	76
			4.846,107	25				4.846,107	25

Nagyvárad, 1918. február hó 9. én.

AZ IGAZGATÓSÁG:

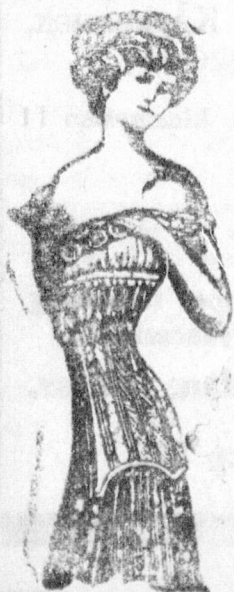
Fráter Barnabás s. k. ig. elnök
 Dr. Des Echerolles Kruspér Gilbert s. k. ig. tag
 Dr. Fleischer Lajos s. k. ig. tag
 Dr. Mihály Lajos s. k. ig. tag
 Grósz Hugó s. k. ügyvezető igazgató
 Havas Mór s. k. ig. alelnök
 Dr. Moskovits Miklós s. k. ig. tag
 Dr. Schweiger Ede s. k. ig. tag
 Dr. Szunyogh Pál s. k. ig. tag
 Komor Marcel s. k. ügyvezető igazgató

Megvizsgálta és helyesnek találta:

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Lukács Ödön s. k. f. b. elnök
 Hanslián Ede s. k. f. b. tag
 Szász Gyula s. k. f. b. tag
 Dr. Mártonffy Marcel s. k. f. b. tag
 Dr. Medvigy Gábor s. k. f. b. tag
 Szalai József s. k. f. b. tag
 Dr. Sarkadi Lajos s. k. f. b. tag
 Tatár Zoltán s. k. f. b. tag

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
 fűzőszalon
 NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Parkszálloda épületében
 Interurbán telefon:
 11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
 vésznőinek egyedüli fűző
 szállítója. — Tisztítóso-
 kat és átalakításokat
 elvállalunk. Fűzők mér-
 ték után a legrövidebb
 idő alatt elkészítetnek.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFA-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő,
 bádógos, lakatos, műszerész
 és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
 National Cassa javító. Elektro-
 technikai cikkek és 1/2 Wattos
 Wolfram szálak Tungram-égők
 állandóan raktáron.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
 amerikai és sodrany-
 ágybetétek: összehajtos
 ágyak eredeti gyári áron
 kaphatók

Tatray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558.